

Opetusta ja oppimista uudella tavalla – pienryhmäohjaus oppaana epidemiologian mielenkiintoiseen maailmaan

Rytkönen M, Heikkinen J & Oksanen T.

“Luet mielenkiintoisen artikkelin BMJ:stä ja mietit, voiko tuloksia yleistää potilaskuntaasi. – Tule miettimään asiaa yhdessä epidemiologian seminaarisarjaan!”

Itä-Suomen yliopisto aloitti viime vuonna aivan uudenlaisen pienryhmämuotoisen ohjauksen epidemiologian mielenkiintoiseen maailmaan perehtymiseksi. Tämän pienryhmäseminaareina toteutetun ohjauksen mallina voidaan pitää mestarikurssimallia, jossa oman alansa asiantuntija eli mestari opastaa intensiivikurssilla muita aiheesta kiinnostuneita. Viitteitä on myös kokemuksellisen oppimisen pedagogiikasta, jonka mukaisesti osallistujat tekevät aktiivisesti yhteistyötä ymmärtääkseen käsitellyn aiheen. He käyvät vuoropuhelua, jolla pyritään herättämään kriittistä reflektiota omasta ja muiden toiminnasta (ks. Kolb, 1984)

Pyrimme tällä uudella toteuttamistavalla vahvistamaan erikoistuvien ja kouluttajien epidemiologista osaamista ja tutkimusten kriittistä arviointikykyä. Kurssikuvauksessa korostettiin osallistujien ja kouluttajana toimivan työterveyden professorin yhteistyön ja vuoropuhelun merkitystä tavoitteiden saavuttamisessa. Oppimistavoitteina oli 1) kyky analysoida epidemiologian alueeseen liittyviä tutkimuksia sekä 2) arvioida tutkimusten merkitystä käytännön työlle. Lisäksi yleisenä tavoitteena oli parantaa osallistujien epidemiologian vastausten tasoa loppukuulustelussa.

Koulutukseen sisältyi kerran kuussa torstai-iltapäivisin etäyhteydellä järjestetty kaksituntinen ohjaustapahtuma, joita vuoden aikana kertyi yhteensä kahdeksan. Osallistujia oli yhteensä kahdeksan. Professori Tuula Oksanen vastasi ohjauksesta, ja tapaamisiin yhdistettiin virtuaaliyliopiston oppimisympäristö Digicampus/TTHVYO: ssa oleva koko ohjausvuoden ajan karttuva verkkokurssi. Kuukausittaisissa seminaareissa käytiin läpi valtakunnallisen kuulustelun vaatimuksena olevia tutkimusjulkaisuja sekä epidemiologian perusteita yhdessä keskustellen. Kurssiin kuului erilaisia tehtäviä ja verkkoaineistoja.

Osallistujien reflektiot kurssista olivat voittopuolisesti positiivisia. Yhteistyömalli ja osaamisen jakaminen tuntuivat järkevältä ja innostavalta toimintatavalta. Koulutuksen toteuttamistapa sai maksimipisteet, samoin kouluttajan antama ohjaus. Kun oppiminen tapahtuu yhteistoiminnallisesti ja dialogissa erilaisella osaamisen tasolla olevien osallistujien kanssa, on varmistettava, että jokainen rohkenee toimia osana ryhmää ja tuntee toisten arvostavan mielipiteitään. Tämä on Deweyn (2007) mukaan edellytyksenä kriittiselle reflektiolle, joka kehittää sekä yksilöitä että yhteisöjä. Turvallisuuden tunteesta huolehtiminen ja välitön, hyväksyvä asenne on koulutuksesta vastuussa olevan mestarin tärkeä tehtävä asiantuntijuuden lisäksi. Usein koulutusten saamat kriittiset palautteet liittyivät juuri tällaisen dialogin puutteisiin tai siinä tapahtuneisiin ongelmiin. Tähän voi vaikuttaa koulutusten tarkalla etukäteissuunnittelulla, viestinnällä ja kaikkien toimijoiden osallistamisella. Erityisen tärkeää on korostaa osallistujien roolia, koska vastuu koulutuksen onnistumisesta jakaantuu kaikkien osallistujien kesken perinteistä yliopistokurssia laajemmin.

Osallistujan oppiminen tällaisessa koulutuksen toteuttamismallissa tapahtuu pienin askelin omaa ja muiden toimintaa refleктоimalla. Kurssilla koettu epävarmuus ja ongelmatkin ovat tärkeitä askeleita oman osaamisen kehittämisessä ja samalla osa yhdessä oppimisen kokemusta. Osallistujat joutuvat pohtimaan omia ajattelumallejaan sekä miettimään tutkitun tiedon soveltamista käytännön työn eri tilanteisiin.

Avoimissa palautteissa todettiin muun muassa:

- Välitön, tärkeilemätön, tasa-arvoinen tunnelma, osallistujien selvästi uteliain mielten esiinmarssi uuden oppimisen edetessä. Ennakkotehtävät sekä ryhmän tuki ja paine auttoivat sovittujen pienimuotoisten, mutta ydinkysymyksiin pureutuvien ennakkotehtävien toteuttamisessa. Asioiden sitominen osallistujien omiin kokemuksiin, töihin ja projekteihin myös selvää plussaa!
- Kurssista oli minulle merkittävä apua valmistautumisessa erikoislääkärikuulusteluun. Olen oppinut kriittisyyttä tieteellisten artikkeleiden tulosten arviointiin. Olen kiinnostuneempi lukemaan julkaisuja ja perehtymään tuloksiin syvällisemmin. Ymmärrän paremmin interventiotutkimusten merkityksen työterveyshuollon toiminnan kehittämisessä.